

I Indiska Oceanen ligger Madagaskar, som är världens fjärde största ö till ytan.

Många madagasker lever fortfarande av det traditionella fisket.

Madagaskar

Text och foto // Sanna Rosell

Staten Madagaskar, belägen i havet öster om Afrika och Moçambique, är världens fjärde största ö. Vår korrespondent Sanna Rosell har varit där.

Vart vi än går skimrar vi i rött. Det tunna lagret sand är rödfärgat och klistrar sig fast på våra svettiga kroppar, letar sig in i öronen och gör blicken suddig. Vi är på Madagaskar, ön som med rätta kallas för "den röda ön".

Madagaskar är en av världens största öar och har tack vare sin isolering utvecklats till en unik natur och ett särskilt djurliv. Ön kallas också för "ett levande laboratorium av endemiska arter", det vill säga arter som bara finns på en speciell plats i världen. Det är ett evolutionsbiologiskt Mecka, ett land som toppar ligan av megabiodiversitet. Men, man behöver inte vara forskare eller biolog för att förstå och uppskatta Madagaskars originalitet.

Våra veckor på ön börjar i huvudstaden Antananarivo, som kort och gott kallas Tana i folkmun. Det är en stad som myllrar av 1,5 miljoner invånare och liknar en myrstack av människor och marknader. I vartenda hörn säljs paraplyer, plastskor, bananer och stora köttstycken hänger med moln av flugor runt omkring sig.

Det är svårt att inse vidden av Madagaskars fattigdom och svält när det springer höns och zebus på gatorna, kokospalmerna vajar i vinden och träden dignar av mango och bananer. Men det är i första hand inte bristen på mat som är problemet, utan bristen på rent vatten, hygieniska toaletter och sjukvård. Landet är ett av världens fattigaste och när torkan drabbar Afrika slår den extra hårt mot Madagaskar – speciellt barnen blir särskilt utsatta.

Många ser turismen som den glödande gnista som ska hjälpa landet på fötter.

De allt större mängderna av besökare kommer med pengar att spendera och viljan att lära känna den unika ön. Tack och lov är Madagaskars myndigheter måna om att den bubblande turismen ska vara av den hållbara sorten, eftersom stora delar av ön är naturreservat och till och med upptaget på Unescos världsarvslista.

"Salut vaza!" Hej vita människa! Ropar barnen till oss när vi går på Tanas upp-trampade jordvägar. Vi är huvudet längre än alla och vår blekhet lyser genom det röda skimret på huden. Trots att vi blir uttittade känns det aldrig obehagligt. Malagasserna möter oss istället med stora, vita leenden vart vi än går trots att vi omöjligt kan göra oss förstådda genom språket. På Madagaskar pratar de en malagassisk dialekt av franska, som för en besökare med ringrostig skolfranska är helt obegriplig. Vi spetsar öronen men

Lemurer finns bara på Madagaskar och är starkt utrotningshotade.

hör bara ett mjukt joller av franska toner på gatorna.

"Rovan" är huvudstadens palats och även den största sevärdheten här. Detta var kungligheternas bostad under flera hundra år men förstördes till stora delar i en brand 1995. I staden, som breder ut sig vid palatsets fötter, speglas Madagaskars historia och kultur genom typisk fransk arkitektur från kolonialtiden bredvid afrikanskt inspirerade byggnader.

Den gamla kolonialherren Frankrikes skugga vilar fortfarande över ön, om än fredligt. Frigörelsen från fransmännen har dock inte varit någon dans på rosor; Sedan självständigheten 1960 har landet präglats av politisk oro och korruption. Den senaste kuppen hände 2009 och bromsade upp den lovande turismen, men idag är det säkert att resa till alla delar av ön.

Vår resa fortsätter söderut. Vi lämnar storstadsdammet och människomyllret

bakom oss och flyger i ett miniplan till Toalagnaro (Fort Dauphin). Härifrån åker vi vidare med bil till boendet på en udde, höjt över staden. De röda sandvägarna är bumpiga och sliriga, och gång på gång tvingas vi stanna och kolla om däckens verkliga sitter kvar efter det senaste avrundshålet i vägen. När vi inte behöver stanna vår egen bil, gör vi det för att kolla läget hos medbilisterna - för malagasserna är vänliga och tid är inget som förknippas med stress och att skynda. Det är ju en ny dag i morgon med nya timmar.

De röda sanddynerna är bara en av Madagaskars vitt skilda miljöer. Här finns också mangroveskogar, torrskogen "spiny thickets", savann och det milda klimatet på högplatån. Variationen gör att många djurarter trivs, till exempel det stora rovdjuret fossan, giraffskalbaggen och igelkottkusinen tenreken. Dessutom bor två tredjedelar av världens alla kameleonter här, samt förstås alla lemurer!

Den speciellt finkorniga sanden har gett ön sitt smeknamn, Den röda ön.

Madagaskerna pratar främst malagassiska, men även franska.

De är just lemurererna som blir resans höjdpunkt. När de skuttar på bakbenen i sidled samtidigt som de gör "high five" med båda nävarna, är de lika charmiga som karaktärerna i den tecknade filmen Madagaskar. Trots att de är skygga djur får vi se både brun maki, indri och ring-svans på dagtid. Den lilla muslemuren däremot, som lever på natten, hittar vi till vår stora förvåning i sängen en kväll!

Det hemtrevliga franska paret som äger hotellet i Fort Dauphin låter oss hyra deras semesterstuga vid kusten i Lokaro. Jag går längs en strand som jag aldrig sett orörd som denna, kilometer efter kilometer, med bara havet och skogen som sällskap. Här är det lätt att andas och bara vara för

sig själv – trodde jag. Det rasslar plötsligt till i vassen och mina ben börjar fly ifrån vad det än kan vara – ormar, ödlor, apor? Men det sticker bara fram ett litet huvud och samma stora, vita leende som möter oss överallt på ön. Sommarstugans grannbarn är nyfiket på den nya nattgästen.

När solen går ner blir natten svart, för elektriskt ljus är precis som rinnande vatten fortfarande en lyx på Madagaskar. I mörkret omkring oss lyser våra kroppars röda skimmer i skenet av stearinljuset. Havet brusar mot klipporna och syrsornas fiolspel får stå för kvällens soundtrack. Den röda ön är inte bara färgstark utan också ett naturparadis helt utan jämförelse på jorden.

TOPP FEM PÅ MADAGASKAR

- Avenue de Baobab. Likt en boulevard skapad av naturen själv, står dessa baobabträd och är en imponerande syn.
- Tsingyskogen. Världens största stenskog finns på västra Madagaskar och består av stenar som skjuter rakt upp i luften, vissa över 70 meter höga. Finns på UNESCO:s världsarvslista.
- Antananarivo. Huvudstaden är en upplevelse i sig, vare sig den uppskattas eller ogillas.
- Amber National Park i norra Madagaskar. För vandring och vattenfall är denna del en klass för sig. Inte långt därifrån ligger Nosy Be, som är ett vanligt charterställe för turistande fransmän. Undvik om du vill slippa exploaterad massturism och njut istället av avskilda stränder vid...
- ...Taolagnaro som både är en stad med intressant historia och vacker natur.

A nnons